

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 629 din data de 16.09.2020

Dosar nr.: 866/2019

Petiție nr.: 7551/10.12.2019

Petent: Colegiul Național „Victor Babeș”

Reclamat:

Obiect: afirmații discriminatorii la adresa unor categorii de persoane

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

Consiliul de Administrație al Colegiului Național „Victor Babeș” (reprezentat legal prin director,) cu sediul în municipiul București, Șoseaua Fundeni nr. 254, sector 2, având adresa de e-mail: colegiulvictorbabeș@yahoo.com

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

.....cu domiciliul în municipiul

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenta reclamă comportamentul discriminatoriu manifestat de către profesorul ..., atât prin limbaj, cât și prin atitudine, în raport cu anumite categorii de elevi, deseori făcând referire la apartenența etnică a acestora, la nivelul socio-economic și intelectual al familiilor din care provin elevii, precum și la orientarea sexuală a acestora, atât în timpul orelor didactice, cât și în spațiul on-line (în grupurile de socializare pe care le-a inițiat și prin intermediul poștei electronice, pe e-mailul instituției de învățământ).

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 7441/20.12.2019 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 7891/20.12.2019 a fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 16.01.2020.

6. La termenul stabilit, la ședința de audieri părțile au fost absente.

7. Prin adresele înregistrate sub nr. 123/09.01.2020 și nr. 129/09.01.2020 partea reclamată depune puncte de vedere, care au fost transmise petentei prin adresa înregistrată sub nr. 414/22.01.2020.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 255/15.01.2020 petenta depune un punct de vedere și înscrisuri, care au fost transmise părții reclamate prin adresa înregistrată sub nr. 414/22.01.2020.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 337/20.01.2020 partea reclamată depune Note de ședință cu privire la probatoriul administrat de către petentă.

10. Prin adresa înregistrată sub nr. 338/20.01.2020 partea reclamată depune Note de ședință cu privire la probatoriul administrat.

11. Prin adresa înregistrată sub nr. 701/03.02.2020 partea reclamată depune Concluzii scrise.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

12. Prin petiția înregistrată sub nr. 7551/10.12.2019 petenta arată că în data de 10.11.2019, orele 05¹⁶, partea reclamată a transmis o adresă pe cale electronică, atât pe e-mail-ul profesorului ..., cât și pe e-mail-ul conducerii colegiului, cu următorul conținut discriminatoriu: ”referitor la unii elevi de etnie romă, vă atrag atenția că dacă nu îi potoliți, atribuție ce intră în sarcina dvs., eu voi face foarte urât și nu cred că o să vă placă, cu atât mai mult, că în scris și sub semnătură privată mă declar un naționalist și un homofob înrăit. Nu permit niciunui țigan (cioroi) și bulangiu să mă ia peste picior, chiar dacă acesta este minor.”

13. Petenta arată că partea reclamată, titular la catedra de psihologie începând cu data de 01.09.2019, funcționând cu 5 ore didactice/săptămână și având în încadrare 5 clase de a X-a, profil real (*1 oră psihologie/săptămână*), manifestă o atitudine discriminatorie în procesul educațional, în relația profesor – elevi.

14. Petenta specifică faptul că adresa de e-mail a instituției școlare NU este adresa privată a „directoarei”, la aceasta adresa având acces personalul didactic-auxiliar din colegiu, reprezentat prin 6 persoane (secretar-șef, secretar, informatician, bibliotecar, contabil-șef, administrator), la care se adaugă cei doi directori și directorul adjunct, precum și cei doi profesori - membri ai Consiliului de Administrație ai colegiului.

15. Petenta specifică faptul că, în urma sesizării conducerii Colegiul Național „Victor Babeș” de către profesor ... (*prin Adresa nr. 6023/12.XI.2019*) legat de posibile fapte de discriminare săvârșite de către profesorul ... în activitatea sa profesională, acesta a fost cercetat disciplinar, în ședința din data de 05.12.2019 consiliul de administrație al colegiului decidând sancționarea disciplinară a respectivului profesor conform Legii Educației Naționale nr. 1/2011.

16. În continuare, petenta arată că în timpul cercetării disciplinare, în data de 22.11.2019, ora 02¹¹, partea reclamată a transmis prin intermediul poștei electronice o adresa prin care recunoaște că „a făcut acele declarații discriminatorii în scris, însă doar în fața directoarei și a ..., sub impulsul emoțiilor puternice”.

17. De asemenea, petenta arată că la începutul anului școlar, profesorul ... a invitat elevii celor 5 clase de a X-a pe un grup de WhatsApp, pe motivul facilitării transmiterii de materiale didactice/științifice, însă ulterior elevii și-au informat părinții despre subiectele abordate de către profesor, astfel cum reiese din procesul verbal de ședințe cu părinții - fila 34/140, elevii renunțând ulterior la acest grup, printre aceștia regăsindu-se și elevul de origine arabă

18. Petenta arată că în data de 13.10.2019, orele 14²⁴ și în data de 11.11.2019, orele 22⁰³, partea reclamată a transmis mesaje discriminatorii cu referire la elevii de etnie romă (*„Cică, toleranță maximă față de țigani în școli și licee”*) prin intermediul poștei electronice și altor instituții școlare (*Liceul Tehnic „Dimitrie Leonida”, Liceul Teoretic “Lucian Blaga”*).

19. În final petenta susține că partea reclamată a aplicat un tratament diferențiat anumitor elevi la clasele de a X-a și a X-a .., unde există mai mulți elevi de alte naționalități sau de origine romă.

20. Petenta a anexat înscrisuri pe care înțelege să le utilizeze ca probe în dovedirea faptelor de discriminare săvârșite de către partea reclamată (*e-mail transmis în data de*

10.11.2019, ora 05¹⁶, pe adresa de e-mail a Colegiului Național "Victor Babeș" și a profesorului ..., în care partea reclamată a făcut un comentariu discriminatoriu cu privire la persoanele de etnie romă; e-mail transmis pe adresele de e-mail ale instituțiilor de învățământ Colegiul Național "Victor Babeș", Liceul Tehnic „Dimitrie Leonida”, Liceul Teoretic "Lucian Blaga" în data de 13.10.2019, orele 14²⁴ și în data de 11.11.2019, orele 22⁰³, intitulat „Cică, toleranță maximă față de țigani în școli și licee”; propuneri formulate de către partea reclamată, înregistrate cu nr. 5996/12.11.2019, privind așezarea în bancă a unui elev de etnie romă cu un elev român; Nota informativă din data de 04.10.2019 a elevului de origine arabă A... de la clasa a X-a ..; extras dintr-o conversație cu elevii clasei a X-a de pe aplicația WhatsApp, în cadrul unui grup de socializare; cele 35 de întrebări adresate profesorului de către Comisia de cercetare disciplinară pe parcursul cercetării faptei sesizate și răspunsul profesorului la cele 35 de întrebări, transmis prin poșta electronică în data de 22.11.2019; note de relații, anonime, ale elevilor din cele 5 clase din încadrare, solicitate de către membrii comisiei de cercetare disciplinară în perioada cercetării din luna noiembrie 2019; Raportul de cercetare nr. 6451/04.12.2019; nota de informare nr. 3/21.11.2019 a directorului adjunct al colegiului prin care se menționează că partea reclamată a susținut în biroul directorului că urăște din toate puterile "țigani" care ne-au cotropit - extras din dosarul Comisiei de Cercetare Disciplinară; procesul verbal al Consiliului de Administrație încheiat la data 02.12.2019, extras din procesul verbal al ședinței Consiliului de Administrație din data de 05.12.2019; informarea formulată de părinții elevilor Colegiului Național "Victor Babeș" înregistrată cu nr. 6331/26.11.2019; sesizarea scrisă formulată de părinții elevilor Colegiului Național "Victor Babeș", înregistrată cu nr. 6329/26.11.2019; sesizarea înregistrată cu nr. 6022/12.11.2019 a profesorului .. și sesizarea înregistrată cu nr. 6023/12.11.2019 a prof. ... legat de posibile fapte de discriminare săvârșite de către profesorul ... în activitatea sa profesională; dialogul cu elevul .. pe WhatsApp; conversație pe grupul de socializare Instagram din contul .., cu numele și cu poza părții reclamate; corespondența electronică transmisă de către partea reclamată pe adresa de e-mail a colegiului, cu conținut discriminatoriu; nota explicativă a profesorului ... înregistrată sub nr. 6250/22.11.2019 din care reiese atitudinea discriminatorie la adresa elevilor romi).

21. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 255/15.01.2019 petenta menționează că își susține petiția înregistrată sub nr. 7551/10.12.2019 și depune înscrisuri (Adresa transmisă în data de 17.11.2019, orele 10³⁷, mai multor instituții școlare prin care partea reclamată susține că "refuză să mai răspundă la telefon și oricărei persoane din colegiu"; Certificat de încadrare în grad de handicap al profesorului ... nr. 219/23.01.2008 însoțit de Programul individual de recuperare, readaptare și integrare socială nr. 219/23.01.2008, unde se specifică "Cu indemnizație însoțitor" și „Capacitatea de muncă - 10%”; Scrisoarea medicală "SANAMED"/15.07.2019 unde se specifică „tratament recomandat" - „Stop fumat! Reduce consumul de alcool”; declarațiile scrise ale elevilor de la clasele a X-a și a X-a ..).

Sușinerile părții reclamate

22. Prin punctul de vedere depus și înregistrat sub nr. 123/09.01.2020 și sub nr. 129/09.01.2020 partea reclamată apreciază că acțiunea petentei este neîntemeiată și nefondată întrucât probele pe care se bazează sunt falsificate și irelevante în raport cu cauza supusă judecății, solicitând respingerea acesteia. În acest sens partea reclamată susține că direcțiunea și membrii comisiei de anchetă disciplinară au instigat elevii și părinții să dea declarații mincinoase împotriva sa, comunicându-le e-mail-urile pe care dumnealui le-a trimis pe poșta electronică a școlii și a numitei ..

23. De asemenea, partea reclamată invocă excepția de litispidență, arătând că pentru faptele sesizate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a fost sancționat prin Decizia de sancționare disciplinară înregistrată cu nr. 279/2019 a Comisiei de Disciplină a Colegiului Național „Victor Babeș”, fiind astfel inadmisibil să fie judecat și sancționat de doua ori sau de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

24. Partea reclamată susține că afirmația făcută în scris, în care a utilizat un limbaj discriminatoriu și pe care a transmis-o pe adresa de e-mail a conducerii școlii și numitei ..., a săvârșit-o din următoarele considerente: elevii claselor a X-a i-au deranjat în mod repetat orele de curs prin atitudinea lor sfidătoare și jignitoare la adresa sa, folosind telefoanele mobile în timpul orei fără voia sa, făcând gesturi obscene la adresa sa, imitându-i gesturile precum că dumnealui este chior, făcând aluzii că ar fi homosexual și pedofil; în acest sens, partea reclamată afirmă că a adus la cunoștința directorului toate aceste comportamente și că se consideră o victimă a fenomenului de bullying exercitat asupra sa de către elevii claselor a X-a și în nici un caz un agresor.

25. Partea reclamată susține că nu a făcut respectiva afirmație în public, ci doar pe adresa de e-mail a conducerii școlii și a numitei ... și ca urmare nu a știrbit demnitatea nici unui elev, petenta nefăcând distincție dintre sfera privatului și sfera publicului atunci când îi aduce acuzații privind săvârșirea de fapte de discriminare în raport cu elevii din colegiu; mai mult decât atât, partea reclamată susține că în timpul orei sale de curs nu a jignit niciodată în față un elev pe criterii rasiale sau de orientare sexuală. În continuare, partea reclamată arată că petenta are obligația legală de a dovedi că afirmația pe care dumnealui a făcut-o în scris, transmisă prin intermediul e-mail-ului, constituie o faptă realizată în public, făcută cu “intenția de instigare la ură rasială, ori fiind vorba despre un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, (...) etnie, (...) orientarea sexuală.”

26. Partea reclamantă susține că petenta are obligația să demonstreze că ar fi hărțuit vreun elev și că ar fi aplicat tratamente preferențiale elevilor pe criterii rasiale sau de orientare sexuală prin atitudinea, comportamentul și activitatea sa profesională, utilizând probe directe, obiective și concludente și nu niște simple declarații ale elevilor sau ale părinților, care au fost date la imperativele discreționare ale conducerii și ale profesorilor diriginți.

27. Partea reclamată a anexat înscrisuri pe care înțelege să le utilizeze în dovedirea afirmațiilor sale (*Decizia de sancționare disciplinară înregistrată cu nr. 279/2019 contestată atât la Colegiul de Disciplină de pe lângă Inspectoratul Școlar al Municipiului București, cât și la Tribunalul București - secția Conflicte de Muncă și Asigurări Sociale, citația de la Colegiul de Disciplină de pe lângă Inspectoratul Școlar al Municipiului București și de la Tribunalul București - secția Conflicte de Muncă și Asigurări Sociale, Certificat de încadrare în grad de handicap nr. 219/23.01.2008, acte medicale din care rezultă diagnosticul de diabet tip 2 și boală cardiacă, certificat din care rezultă că unul din ascendenții săi a fost evreu și că este îngropat la cimitirul evreiesc din Buhuși*).

28. Prin Notele de ședință cu privire la probatoriul administrat de reclamantă, înregistrate cu nr. 337/20.01.2020, partea reclamată invocă excepția viciului de procedură deoarece nu a intrat în posesia dovezilor depuse de către petentă odata cu citația emisă de CNCD, ci tocmai în data de 17.01.2020, după ce a formulat întâmpinare la acțiunea reclamantei la data de 09.01.2020.

29. Cu privire la dialogul purtat cu elevul .. pe WhatsApp, partea reclamată precizează că din respectivul dialog nu rezultă ca l-a discriminat pe acest elev pe criteriul apartenenței lui la o altă naționalitate, dimpotrivă i-a spus doar să respecte legile și cultura România și că dumnealui are dreptul la opinii personale cu privire la unele persoane din colegiu. Partea reclamată susține că unele din mesajele sale și ale elevului .. au fost scoase din context și au fost alipite cu alte mesaje, lăsându-se să se înțeleagă că are o atitudine discriminatorie față de acest elev pe motivul ca este musulman; în acest sens, supune atenției mesajul său în care i-a spus că nivelul de inteligență nu este tot una cu nivelul de cultură al unei persoane, după ce acest elev i-a spus că este un "căzut mintal și că el este mult mai șmecher decât mine"; totodată, ținând seama de faptul că elevul este de o altă naționalitate, petentul susține că l-a întrebat dacă știe ce înseamnă "căzut mintal" și dacă realizează că l-a jignit, iar acesta a răspuns că știe sensul acestei expresii și că este conștient de faptul ca l-a jignit, pe motivul fals invocat că i-ar fi jignit familia. În continuare partea reclamată susține că nu a jignit-o pe mama lui elevului .. făcând-o "lesbiană", ci doar a întrebat elevul dacă "toate femeile care se vopsesc în cap sunt lesbiene", după ce acesta a insinuat că petentul ar fi homosexual ca urmare a faptului că-și vopsește părul, trimițându-i o poză cu o persoană cu orientare homosexuală.

30. Referitor la contul de pe grupul de socializare instagram cu numele serban ...și cu poza sa, partea reclamată susține că acest cont socializare de pe instagram este fals, lucrul care poate fi verificat de un expert, oricine fiind capabil să creeze conturi pe site-uri de socializare cu nume și cu poze similare ce pot aparține altor persoane; chiar și în ipoteza în care acest cont ar fi realitate al său, partea reclamată consideră că în judecarea speței trebuie ținut cont de faptul că ...nu este eleva Colegiului Național "Victor Babeș".

31. Referitor la e-mailul în care a făcut un comentariu cu privire la persoanele de etnie romă, partea reclamată reiterează cele precizate anterior, susținând că a fost provocat de către unii elevi de etnie romă din colegiu, care în repetate rânduri l-au jignit, făcându-l "chior și bulangiu", i-au deranjat orele de curs, au aruncat cu hârtii în dumnealui în timp ce scria pe tablă, l-au scuipat pe stradă, i-au adresat cuvinte jignitoare și obscene, l-au amenințat că vor face tot posibilul să îl elimine de la catedră dacă nu le dă note mari. Mai mult decât atât, partea reclamată susține că niciodată nu le-a răspuns cu aceeași monedă, jignindu-i sau amenințându-i.

32. Prin Notele de ședință cu privire la probatoriul administrat, înregistrate cu nr. 338/20.01.2020, partea reclamată reiterează că a făcut acele declarații discriminatorii în scris, menționate în sesizarea înregistrată cu nr. 6023/12.11.2019 de către prof. ..., însă nu în public și nu în fața elevilor, sub impulsul emoțiilor puternice, după ce elevii de la clasa a X-a au aruncat cu hârtii în dumnealui în timp ce scria la tablă și după ce, în aceeași zi, la ieșirea din școală, un elev pe care nu poate să-l identifice din cauza întunericului l-a scuipat și l-a injurat. În acest sens, partea reclamată dorește să atragă atenția asupra înțelesului termenului de "public", care înseamnă colectivitate mare de oameni, mulțime, și pe cale de consecință dumnealui nu a discriminat țiganii, ci doar a făcut un comentariu negativ adresa acestora, fiind foarte supărat și nervos după ce unii elevi de etnie romă în repetate rânduri l-au jignit și i-au deranjat toate orele de curs. Partea reclamată susține că din aceasta sesizare nu rezultă că i-a făcut pe elevi în față "țigani și bulangii".

33. În legătură cu adresa din data de 13.10.2019 pe care a trimis-o pe e-mail către trei unități de învățământ, partea reclamată precizează că termenul de "țigan" nu este un cuvânt interzis prin lege în limbajul cotidian și cel oficial.

34. Cu privire la dialogul cu elevul .. pe WhatsApp partea reclamată precizează că directorul colegiului obișnuiește să organizeze un „pluton de execuție” format din unele cadre

didactice împotriva acelu profesor care nu este pe placul dânzei, precum și să antreneze colectivele de elevi și părinții împotriva acelu cadru didactic care încearcă să-si facă treaba la clasă, punându-i să dea declarații scrise calomnioase, cu scopul de a-l determina să aiba o atitudine didactică indulgentă sau de a-l elimina de la catedră; în continuare petentul susține că este de notorietate la nivelul I.S.M.B.-ului și în rândul unor unități de învățământ faptul că la Colegiul Național "Victor Babeș" este instaurat un regim didactorial în care unii elevi și unele cadre didactice au calitatea de turnători, ca pe vremea comuniștilor, motiv pentru care este nevoit să stea cât mai puțin în cancelarie și să refuze dialoguri cu unele persoane din această școală.

35. În ceea ce privește declarațiile scrise ale elevilor de la clasele a X-a și a X-a ..., partea reclamată susține că nu dorește să răspundă la cele anonime și cele nesemnate. Referitor la declarația scrisă a elevului ...de la clasa a X-a ..., partea reclamată recunoaște că i-a pus nota 2 în catalog, însă cu creionul, după ce l-a ascultat, punându-i trei întrebări din lecția anterioară predată la clasă; partea reclamată reiterează faptul că sub nicio formă nu i-a spus acestui elev că este șmecher și niciodată nu l-a jignit și nu i-a jignit familia, ci doar i-a spus să se poarte ca un român, respectând legile acestei țări și ale colegiului; de asemenea, nu i-a spus să se mute la un liceu tehnologic și nu s-a legat de cultura și de educația familiei lui, astfel cum a afirmat el. Referitor la declarația scrisă a elevului ..., partea reclamată recunoaște că a trimis elevilor de la clasa a X-a o lecție pe grupul lor de WhatsApp pentru că la această clasă niciodată nu reușea să ducă o lecție la final, din cauza gălăgiei pe care o făceau la oră. Referitor la declarația scrisă de elevii de la clasa a X-a .. în sensul că ar fi pus în dezbatere tema homosexualității, partea reclamată reiterează faptul că nu dumnealui a abordat în discuție aceasta problematică, ci elevii de la clasele a X-a .. și .. au abordat aceasta temă, punându-i întrebări, însă chiar dacă ar fi abordat această temă din proprie inițiativă, aceasta ar fi avut legătură cu prima lecție de psihologie (caracterizarea generală a fenomenelor psihice), temă ce este prevăzută în programa școlară actuală la disciplina psihologie cu competențele sale specifice.

36. Referitor la sesizarea înregistrată cu nr. 6022/12.11.2016, partea reclamată arată că petenta are obligația de a aduce toate dovezile din care se rezulte că a avut o atitudine discriminatorie față de unii elevii de la clasa a X-a și că a folosit un limbaj vulgar la adresa acestora în timpul orei de curs; partea reclamată susține că, dimpotrivă, una dintre eleve a acestei clase l-a întrebat dacă are ceva cu țiganii, iar dumnealui i-a răspuns că nu este treaba ei. În acest sens, partea reclamată susține că nu există dovezi concludente din care să rezulte că a jignit elevii de la clasa a X-a ..., folosind cuvinte de genul „piți”, „handicapat”, „țigan”, „bulangiu”, astfel cum afirmă director ...

37. Referitor la notele scrise de observații înregistrate cu nr. 5979/11.11.2019, partea reclamată susține că acest înscris nu poate fi folosit ca mijloc de probă împotriva sa din care să rezulte că a jignit elevii în timpul orei de curs și că a discriminat elevi de etnie romă; faptul că are o opinie proastă despre țigani și homosexuali, fără a le face nici un rău, în opinia părții reclamante nu înseamnă că comiterea de fapte discriminatorii față de elevii, invocând în acest sens dreptul la o opinie personală, în contextul prevederilor art. 29 și art. 30 din Constituția României (libertatea conștiinței și libertatea de exprimare).

38. Referitor la propunerile pe care le-a formulat, înregistrate cu nr. 5996/12.11.2019, partea reclamată arată că directorul și comisia care l-a cercetat disciplinat nu cunosc sensul temenului de segregare, acela de acțiune socială conștientă de separare sau izolare a unor categorii de persoane după anumite criterii, lucru de care nu se face vinovat.

39. În legătură cu sesizarea scrisă de către unii părinți ai elevilor din colegiu, partea reclamată susține că acestea conțin afirmații calomnioase la adresa sa ce au fost dictate de

conducerea unității de învățământ, întrucât niciodată nu a folosit expresii “fără creier, să mori tu”, nu a făcut o comparație discriminatorie între un cuplu de homosexuali și un cuplu de heterosexuali, ci doar a spus elevilor că nu este de acord cu așa ceva deoarece acest fenomen este împotriva naturii.

40. Partea reclamată reiterează că nu l-a scos la tablă pe elevul .. de la clasa a X-a pentru că este arab și nu i-a aruncat caietul pe jos, așa cum a afirmat elevul, ci pur și simplu i-a scapat caietul din mână, fără intenție, atunci când a dorit să îl înapoieze; de asemenea, nu a făcut nicio afirmație cu privire la nivelul cultural al familiei elevului, ci doar i-a spus că nu are cei șapte ani de acasă după ce acesta a început să țipe la dumealui și să îl jignească, făcându-l „specimen ciudat” și nici nu i-a spus să se mute la un liceu tehnologic, ci doar că atitudinea lui nu este în concordanță cu imaginea și prestigiul colegiului. Mai mult decât atât, partea reclamată susține că, deși este de religie creștin-ortodoxă, oricând poate să demonstreze că are în familia de origine ascendenți care au fost evrei și care au fost înmormântați la Cimitirul Evreiesc din Buhuși și prin urmare este imposibil să fie acuzat de rasism și xenofobie.

41. Partea reclamată recunoaște că a părăsit sala de ședință cu părinții, după ce unii dintre aceștia au început să îl acuze de pedofilie, afirmând că ar fi pipăit o elevă în timpul orei de curs și după ce l-au amenințat că va face ani grei de pușcărie pentru aceasta faptă, unii dintre ei propunându-i chiar să-și dea demisia ca să nu mai meargă la poliție să-i facă dosar penal pentru fapte de pedofilie.

42. În ceea ce privește nota de informare a directorului adjunct ... înregistrată cu nr. 3/21.11.2019 în care acesta afirmă că l-a auzit zicând că urăște din toate puterile țigani, acuzația nu este adevărată deoarece dumealui doar a spus că ei îl jignesc și îi denanjează orele de curs, făcând gălăgie.

43. **În fapt**, Colegiul director constată că petenta solicită C.N.C.D. să constate faptul că partea reclamată a lezat demnitatea persoanelor de etnie romă și a celor de altă orientare sexuală. Astfel, Colegiul director reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație în care partea reclamată, prin utilizarea apelativelor „țigan (ciroi)” și “bulangiu” cu referire la unii elevi ai Colegiului Național „Victor Babeș” (prin intermediul unei adrese transmise pe e-mail conducerii colegiului) a făcut afirmații care lezează dreptul la demnitate personală a unor grupuri de persoane pe criteriul etnie și orientare sexuală. Colegiul director reține că petenta a utilizat ca material probatoriu proba cu înscrisuri, anexând petiției informarea transmisă de partea reclamată în data de 10.11.2019, orele 05¹⁶, prin intermediul e-mailului.

44. În ceea ce privește presupusul comportament discriminatoriu manifestat de către partea reclamată prin atitudine în raport cu anumite categorii de elevi, Colegiul director constată că în sesizare nu a fost formulat un capăt de cerere distinct sub acest aspect, cu indicarea exactă a faptelor supuse analizei CNCD, motiv pentru care Colegiul director nu se va pronunța asupra respectivelor aspecte.

45. **Pe cale de excepție**, Colegiul director respinge excepția viciului de procedură invocată de către partea reclamată (*pe motiv că nu ar fi intrat în posesia dovezilor depuse de către petentă odata cu citația emisă de CNCD pentru data de 16.01.2020, ci tocmai în data de 17.01.2020, după ce a formulat deja întâmpinare la acțiunea reclamantei la data de 09.01.2020*) deoarece partea reclamată a formulat pe baza înscrisurilor depuse de către petentă mai multe puncte de vedere ce sunt luate în considerare la soluționarea prezentei speței.

46. Colegiul director respinge excepția de litispendență invocată de partea reclamată deoarece respectiva excepție vizează cererile de chemare în judecată doar în fața instanței de judecată, conform art. 138 alin 1 NCPC; mai mult decât atât, Colegiul director reține că, în ceea ce privește competențele C.N.C.D., acestea nu se suprapun cu cele ale Comisiei de Disciplină a Colegiului Național "Victor Babeș", C.N.C.D. fiind organ administrativ-jurisdicțional cu o competență limitată la a constata faptele/actele de discriminare prin emiterea unei hotărâri și, eventual, prin stabilirea unei sancțiuni contravenționale în cadrul stabilit de legislația contravențională - în general și de către O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare republicată2 - în special.

47. **În drept**, Colegiul director trebuie să analizeze acțiunile părții reclamate din perspectiva asigurării echilibrului impus de respectarea principiului nediscriminării și respectarea demnității persoanei (*prevăzute de art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată2*) și libertatea de exprimare (*art. 2 alin. 8 din același normativ, conform căruia „Prevederile prezentei ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.*)

48. Colegiul director reține faptul că însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că "libertatea de exprimare, garantată de art. 10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirii personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile permise favorabil sau cu indiferență [*de către opinia publică*] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică". Ca urmare, CEDO a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra. Totuși, libertatea de exprimare nu este un drept absolut, limitele sale fiind stabilite în art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum urmează: "orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare", precizându-se în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: "exercitarea acestor libertăți (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora."

49. În analiza sa, Colegiul director se raportează la prevederile art. 2 alin 1 din O.G. nr.137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată2 [*„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt*

criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”] și reține că, pentru a constata existența unei fapte de discriminare directă sunt necesare îndeplinirea următoarelor elemente:

- să existe o diferențiere;
- între două persoane sau situații aflate pe poziție comparabilă;
- bazată pe un criteriu;
- care încalcă un drept.

50. Pentru a se produce o atingere/încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, afirmațiile - obiect al prezentei petiții ar trebui să întrunească următoarele elemente:

- să fie un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- ori, să fie un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

Distincția între cele două categorii de fapte este fundamentală, fiind de subliniat că:

- dacă propaganda naționalist-șovină ori instigarea la ură rasială sau națională presupune intenția, cea de a doua categorie de fapte prohibite de articolul sus citat nu presupune demonstrarea intenției autorului, concluzie ce rezultă explicit din formularea textului normativ – “comportamentul care are ca scop sau vizează (...)”.

51. În speța de față Colegiul director consideră că sunt incidente și prevederile art. 1 alin. (3) din Constituția României, revizuită în anul 2003, care consacră garantarea demnității omului ca valoare supremă a legii fundamentale și a democrației, precum și art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

52. Prin raportare la art. 15 din O.G. 137/2000, Colegiul va analiza dacă fapta sesizată constituie un comportament manifestat în public care vizează atingerea demnității ori/și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă, degradantă, ofensatoare, îndreptată împotriva unui grup de persoane.

53. Referindu-ne la afirmațiile care fac obiectul plângerii dedus soluționării, astfel cum Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a statuat în jurisprudența sa, utilizarea unor sintagme precum „țigan/țigani împuțit”, „cioară/ciori”, „homosexuali”, „sidos”, etc., referitoare la anumite categorii de persoane, trebuie analizate contextual, raportate la întreg (la conținutul declarațiilor), având în vedere modul și contextul în care au fost făcute, motivul, cât și punctul de vedere al celui care le-a scris sau prezentat, precum și impactul/efectul acestora.

54. Sub acest aspect, Colegiul Director reține că afirmațiile în cauză (“referitor la unii elevi de etnie romă, vă atrag atenția că dacă nu îi potoliți, atribuție ce intră în sarcina dvs., eu voi face foarte urât și nu cred că o să vă placă, cu atât mai mult, că în scris și sub semnătură privată mă declar un naționalist și un homofob înrăit. Nu permit niciunui țigan (cioroi) și bulangiu să mă ia peste picior, chiar dacă acesta este minor.”) au fost făcute de către un profesor de psihologie, cadru didactic într-un liceu de prestigiu din capitala

țării, în conținutul unei informări denumite “*Note scrise de observații cu privire la următoarele aspecte 1. Orarul claselor a X-a, 2. Decizia nr. 260/04.11.2019. 3. Unii elevi din această școală*”, adresate conducerii Colegiului Național Victor Babeș și transmise la căsuțele poștale electronice colegiulvictorbabeș@yahoo.com și

55. Cu privire la acuzațiile ce i-au fost aduse și motivul pentru care a făcut respectivele afirmații, Colegiul director reține că, pe de o parte că partea reclamată menționează, în cuprinsul documentului transmis Comisiei de Cercetare Disciplinară din data de 22.11.2019 și intitulat “*Notă explicativă la următoarele; 1. Notă de informare formulată de directorul adjunct al acestui colegiu; 2. Sesizarea scrisă înregistrată cu nr. 6022/12.11.2019; 3. Sesizarea scrisă înregistrată cu nr. 6023/12.11.2019 Note scrise de observații formulate de subsemnatul înregistrată cu nr. 5979/11.11.2019*” că “recunosc am făcut acele declarații discriminatorii în scris, însă în fața directoarei și a . . . și nu în fața elevilor” și pe de altă parte acesta se justifică în sensul că {afirmațiile au fost făcute} “sub impulsul emoțiilor puternice, după ce elevii de la clasa a X-a au aruncat cu hârtii în mine în timp ce scriam la tablă și râdeau de mine” și “faptul că am o opinie proastă despre țigani și homosexuali, fără să le fac nici un rău, aceasta nu înseamnă că am comis fapte rasiale și discriminatorii față de elevii din acest colegiu.”

56. În ceea ce privește sensul afirmațiilor făcute, din mesajul reclamatului reiese în mod evident că acesta a urmărit transmiterea unei atitudini de superioritate menită să umilească persoanele de etnie romă și de altă orientare sexuală, termenul “țigan” fiind utilizat prin asociere cu termenul „cioroi” - pus în paranteză, împreună cu termenul „bulangiu”, în fraza “*Nu permit niciunui țigan (cioroi) și bulangiu să mă ia peste picior, chiar dacă acesta este minor.*”. Astfel, Colegiul director constată că respectivele cuvinte (țigan, cioroi, bulangiu), care prin ele însele sunt ofensatoare și care au conotație negativă, au fost folosite în mod conștient cu scopul de a înjosi/umili, constituindu-se într-un limbaj cu efecte discriminatorii asupra comunității rome și a comunității LGBTQI+, creându-se astfel o diferențiere pe baza criteriilor etnie și orientare sexuală prin care s-a adus atingere dreptului la demnitate.

57. Mai mult decât atât, în afirmația care face obiectul prezentei spețe, partea reclamată se auto-declară homofob înrăit (“în scris și sub semnătură privată mă declar un naționalist și un homofob înrăit”), lucru care conferă gravitate faptei.

58. Din analiza materialului probatoriu depus de către petentă la dosarul cauzei, constând în e-mail-ul transmis de către partea reclamată către Liceul Tehnic „Dimitrie Leonida” și către Liceul Teoretic “Lucian Blaga” în data de 13.10.2019, orele 14²⁴ și în data de 11.11.2019, orele 22⁰³, intitulat „Cică, toleranță maximă față de țigani în școli și licee” (“1. Oare cu note mari în catalog poți să faci educația cuvenită țiganilor, în condițiile în care ei se caracterizează prin apatie, intelect de limită și lipsa conștiinței morale? 2. Unde se află uniforma școlară a elevului de altă dată, prin care era oarecum anihilată diferența dintre elevul bogat și cel sărac? 3. Unde se află gazeta școlii în care erau trecuți atât elevii cu merite școlare deosebite, cât și elevii problemă”), precum și nota de “proponeri pentru eficientizarea procesului instructiv-educativ în acest colegiu”, datată cu data de 11.11.2019 și înregistrată la Colegiul Național “Victor Babeș” sub nr. 5996/12.11.2019 (“...3. Elevii să fie așezați în bancă în felul următor: o fată și băiat în bancă, un elev de etnie rromă să fie cu un elev român”), Colegiul director constată că în perioada în care partea reclamată a făcut afirmațiile ce constituie obiectul prezentei spețe, acesta a manifestat o preocupare excesivă față de elevii de etnie romă, atât neconformă

cu atribuțiile de serviciu (nerevenindu-i în calitate de profesor sarcini privind eficientizarea procesului instructiv-educativ), cât și inacceptabile din punct de vedere legal și moral (pledând pentru intoleranță față de “țigani” în cadrul sistemului de educație și catalogând romii ca fiind caracterizați prin apatie, intelect de limită și lipsa conștiinței morale).

59. Astfel, Colegiul director constată faptul că prin Decizia nr. 279/09.12.2019 a Colegiului Național “Victor Babeș” partea reclamată a fost cercetată cu privire la fapte săvârșite începând cu data de 13.09.2019, fiind sancționată disciplinar, conform art. 280 alin. 2 lit d) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, pentru comportament discriminatoriu la adresa elevilor de etnie romă și amenințări la adresa conducerii privind acești elevi, manifestat prin utilizarea cuvintelor “țigani”, “cioroi”, “bulangiu”, dovedite prin transmiterea electronică pe adresa instituției de învățământ dar și pe cea a responsabilei comisiei metodice de discipline socio-umane, în data de 10.11.2019, orele 05.16 a următorului mesaj: *”referitor la unii elevi de etnie romă, vă atrag atenția că dacă nu îi potoliți, atribuție ce intră în sarcina dvs., eu voi face foarte urât și nu cred că o să vă placă, cu atât mai mult, că în scris și sub semnătură privată mă declar un naționalist și un homofob înrăit. Nu permit niciunui țigan (cioroi) și bulangiu să mă ia peste picior, chiar dacă acesta este minor.”*

60. În continuare, Colegiul director ia act de apărările părții reclamate conform cărora afirmația care formează obiectul prezentei spețe nu ar fi lezat demnitatea elevilor romi sau de altă orientare sexuală deoarece nu a fost făcută timpul orelor de curs (deci în public/în spațiu public) și - analizând speța - respinge argumentele părții reclamate, constatând că e-mail-ul instituției de învățământ nu ține de sfera privată, fiind vorba despre o casuță poștală pe care școala o utilizează în desfășurarea și organizarea activității administrative și didactice la care au acces peste 10 profesori, tocmai în vederea gestionării corespondenței oficiale primite prin intermediul poștei electronice.

61. Cu privire la spațiul public, în lipsa unor prevederi expres prevăzute de O.G. nr. 137/2000, republicată², respectiv în legislația privind contravențiile, pentru determinarea caracterului public al faptei Colegiul director se raportează la prevederile art. 184 din Noul Cod Penal al României, care arată că: ”Fapta se consideră săvârșită ”în public” atunci când a fost comisă:

- a) într-un loc care prin natura sau destinația lui este totdeauna accesibil publicului, chiar dacă nu este prezentă nicio persoană;
- b) în orice alt loc accesibil publicului, dacă sunt de față două sau mai multe persoane;
- c) în loc neaccesibil publicului, cu intenția însă ca fapta să fie auzită sau văzută și dacă acest rezultat s-a produs față de două sau mai multe persoane;
- d) într-o adunare sau reuniune de mai multe persoane, cu excepția reuniunilor care pot fi considerate că au caracter de familie, datorită naturii relațiilor dintre persoanele participante;
- e) prin orice mijloace cu privire la care făptuitorul și-a dat seama că acest fapt ar putea ajunge la cunoștința publicului.”

62. De asemenea, în completarea încadrării juridice a faptei sub natura sa contravențională, Colegiul director se raportează și la definirea conceptelor “public”-“privat”, reținând considerațiunile făcute pe marginea respectivelor noțiuni în literatura de specialitate: “Există două categorii de conduite private ale oricărui individ: Conduite ce pot afecta viața altor oameni și, prin urmare, intră ca elemente în sfera publică, caz în care intervenția autorității și restrângerea libertății individuale sunt permise (constrângere

la conduitele ce depășesc sfera privatului); Conduite ce aparțin strict sferei privatului (strict private), domeniu de afirmare a libertății individuale și de protejare a ei în fața intervenției de coerciție a instituțiilor publice (la acest nivel, intervenția autorității în sfera privatului este nelegitimă și nejustificată).¹”

63. În concluzie, din perspectiva lezării dreptului la demnitate în spațiul public, Colegiul director consideră că în speța de față nu este relevant dacă afirmațiile s-a săvârșit sau în fața elevilor pentru a avea efecte în spațiul public, fiind suficient să ia act de acestea mai multe persoane, persoane care au perceput în mod direct (văzut/auzit/citit) comportamentul/atitudinea părții reclamate prin care s-a urmărit inducerea unui sentiment de inferioritate strict legată de apartenența la etnia romă sau de identificarea cu orientarea sexuală LGBTQI+, în același timp fiind inadmisibil a se accepta ca un dascăl să își exprime propriile idei preconcepute referitoare la o categorie de persoane, într-o formă care a depășit sfera privată și a pătruns în sfera publică, fără să suporte o formă de corecție.

64. În continuare, Colegiul director constată că utilizarea apelativelor “țigani”, “cioroi”, “bulangiu”, în spațiu public, de către un profesor/cadru didactic/dascăl, a condus la crearea unei atmosfere degradante, ofensatoare îndreptată împotriva persoanelor de etnie romă și persoanelor de altă orientare sexuală, fiind lezată demnitatea umană. Tratând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de persoana sa.

65. În acest sens, Colegiul director subliniază faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. În final, respectarea demnității umane a persoanelor de etnie romă este un scop legitim urmărit de stat în condițiile în care este de notorietate condiția dificilă acestei etnii în societatea din România.

66. Cu privire la utilizarea apelativului “țigani”, Colegiul director reține faptul că, prin Sentința civilă nr. 4280/02.11.2010 pronunțată în dosarul 267/2/2010, Curtea de Apel București – Secția a VIII-a Contencios și Fiscala a statuat faptul că în limba română apelativul „țigan” este asociat unui comportament negativ, sensul figurat propus de Dicționarul Explicativ al Limbii Române (D.E.X.) fiind acela de epitet dat unei persoane cu apucături rele. De altfel, Colegiul director observă că în limbajul obișnuit se utilizează termenul “țigan” și în mod figurat, fără ca o anumită persoană să aparțină etniei rome, tocmai pentru a sublinia niște trăsături/apucături nedezirabile.

67. În aceeași ordine de idei, în cercetarea “Rom sau țigan. Dilemele unui etnonim în spațiul românesc” (*Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale Cluj-Napoca, 2012, pag. 257*) se menționează următoarele: <<Definiția din DEX 1998 (preluată și în ediția din 2009) ilustrează înțelegerea cotidiană pe care ne-romii o au asupra „țiganilor”: este parțial o categorie etnică, parțial o categorie comportamentală deviantă. Problema însă rămâne nespecificarea caracterului peiorativ a unor sensuri atunci când acest lucru se impune, lucru care nu face altceva decât să întărească accepțiunea comportamental-deviantă în detrimentul celei etnic-minoritare.

¹ articolul “Public – Privat; Sfera publică și cetățenia”, publicat în Analele Universității “Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Litere și Științe Sociale, Nr. 2/2010, autor Prof. univ. dr. Adrian Gorun și Conf. univ. dr. Horațiu Tiberiu Gorunde, Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu, pag 10

Expresiile care sunt redade în DEX sunt „selectate” astfel încât diferențele dintre „romi”/„țigani” (termeni sinonimi în accepțiunea DEX) și români – sau alte etnii – să pară înăscute, de neschimbat. Aceasta îl poziționează într-o stare de inferioritate pe cel care își asumă apartenența la minoritatea romilor. Țiganul (a se citi inclusiv romul) este laș (aruncă vina pe altul), nu e în stare să ducă ceva la bun sfârșit, este lăudăros și este o persoană săracă, deprinsă cu nevoile. Sensurile din Dicționarul explicativ al limbii române aflat în circulație în anul 2011 nu diferă decât prin formulare de cele din dicționarul din 1939>>.²

68. Colegiul director reține faptul că folosirea termenului „țigan” este ofensatoare, având în vedere și istoria minorității etnice în spațiul românesc și statul juridic al acestora până la elaborarea primului Cod Civil. Termenul de „țigan” provine din limba greacă medie, din „*athinganos / athinganoy*”, însemnând: „păgân”, „eretic”, „de neatins” sau „impur”. Pe de altă parte, „rom” este un cuvânt vechi al limbii romani, folosit pentru desemnarea apartenenței etnice. După cea mai bine documentată ipoteză^[3], termenul provine din cuvântul *prakit* „dom” (cu *d* celebralizat), care însemna „om” și se referea, pe de o parte, la imigranții indieni provenind din diverse grupuri etnice, care s-au amestecat și au realizat căsătorii mixte în Persia, formându-se ca popor acolo și pornind apoi spre Europa, iar pe de altă parte la un subgrup etnic din India, care există și astăzi. Ideea că termenul de „rom” este termenul corect pentru a desemna pe cei ce aparțin acestei minorități este întărită de profesorul Jean Alexandre Vaillant, în lucrarea sa publicată la Paris în anul 1857 „*Les Romes: histoire vraie des vrais Bohémiens*” (*Romii, adevărată poveste a veritabililor bohemieni*).

69. Convenția-cadru pentru Protecția Minorităților Naționale recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la autoidentificare. Astfel, art. 3 conferă fiecărei persoane aparținând minorității rome dreptul de a alege liber dacă să fie tratată sau nu ca membru al acestei minorități, precum și dreptul de a nu suferi un dezavantaj ca urmare a acestei opțiuni. (...) Comitetul Consultativ al Convenției pentru Protecția Minorităților Naționale a constatat faptul că „*numeroși reprezentanți ai comunității rome refuză să fie denumiți «țigani», în principal din cauza conotației peiorative legate de robie*”. Comitetul Consultativ mai arată că „*articolul 3 al Convenției cadru consacră dreptul, pentru o persoană aparținând unei minorități naționale, de a alege în mod liber de a fi tratat sau nu ca atare. Posibilitatea de a se recunoaște sau nu în denumirea adoptată pentru a desemna minoritatea constituie unul din aspectele esențiale ale acestui drept.*”⁴ (...) Denumirea de „rom” este esențială pentru minoritatea romă, fiind termenul de sorginte sanscrită utilizat pentru autodefinire de aproape un mileniu, spre deosebire de termenul – eminent extern și deseori jignitor – „țigan”, care nici după aproape o mie de ani de utilizare nu a reușit să pătrundă în limba romani. Prin impunerea termenului de „țigan” se alterează identitatea minorității rome. (Romani CRIS – Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii, Protecția drepturilor omului și combaterea discriminării romilor în România, 2006 – 2010, pag. 151)

² https://www.academia.edu/17540366/Rom_sau_tigan_Dilemele_unui_etnonim

³ [1] Kenrick, Donald, *Romii: din India la Mediterana*, Col. Interface, Centre de recherches tsiganes – Paris, București: Editura Alternative, 1997, p. 27.

⁴ A se vedea în acest sens, Comitetul Consultativ al Convenției pentru Protecția Minorităților Naționale, Avizul privind România, adoptat în 2001, paragraful 21.

70. În România, într-o societate în care imaginea persoanelor aparținând comunității romă este negativă, este important să precizăm și rezultatele sondajelor de opinie cu privire la raportarea populației majoritare la persoanele aparținând minorității romă. În sondajul de opinie la nivel național privind nivelul discriminării în România și percepțiile actuale asupra infracțiunilor motivate de ură, realizat de IRES pentru CNCD (2018)⁵, cifrele arată că discriminarea în România este preponderent definită de homofobie, dar există și nuanțe semnificative de xenofobie, șovinism și antisemitism. Astfel, sondajul indică un nivel ridicat de neîncredere al populației majoritare față de persoanele de altă orientare sexuală și față de romi (74% față de persoanele aparținând LGBTQI+ și 72% față de romi), iar scala distanței sociale ne indică o intoleranță ridicată față de persoanele LGBTQI+, dar și față de alte categorii (imigranți, musulmani, persoane care aparțin altor secte religioase și persoane infectate cu HIV/SIDA), în clasa a doua de intoleranță aflându-se categoriile definite prin criteriul etnic, pe prima poziție aflându-se românii (29% nu acceptă să le fie rudă, 18% nu acceptă să le fie prieteni). Conform sondajului IRES despre percepția asupra romilor în timpul pandemiei de COVID-19⁶, 7 din 10 români nu au încredere în romi, o atitudine similară mai degrabă cu cea față de imigranți decât față de alte minorități, ceea ce sugerează o constanță a acestui indicator pe durata pandemiei. Altfel spus, neîncrederea în romi nu este contextuală.

71. Reiterând că natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu și o situație de comparabilitate, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și un criteriu interzis de lege, Colegiul director constată că se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, conform prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată².

72. De asemenea, având în vedere că tratamentul diferențiat aplicat de către partea reclamată a fost făcut pe baza a două sau mai multe criterii, Colegiul director constată și incidența dispozițiilor art. 2 alin. 6 din O.G. nr. 137/2000, republicată² [*Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință bazată pe două sau mai multe criterii prevăzute la alin. (1) constituie circumstanță agravantă la stabilirea răspunderii contravenționale dacă una sau mai multe dintre componentele acesteia nu intră sub incidența legii penale.*”].

73. În stabilirea cuantumului amenzii Colegiul director se raportează la prevederile art. 26 din O.G. nr. 137/2000, republicată² [*Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*”] și aplică amenda contravențională de 2.000 lei față de .., având în vedere următoarele:

- a) discriminarea sesizată de petentă a vizat un grup de persoane (persoanele de etnie romă și cele de orientare sexuală LGBTQI+);
- b) afirmațiile au vizat elevi, iar reclamata este cadru didactic, aspecte care contribuie la gravitatea faptei;

⁵ https://www.cncd.ro/wp-content/uploads/2021/01/Sondaj_de_opinie_NoIntoHate_2018.pdf

⁶ <https://ires.ro/articol/403/percep-ia-asupra-romilor-in-timpul--pandemiei-de-covid-19>

- c) diferențierea s-a făcut pe de două criterii interzise de lege, fiind vorba despre discriminare multiplă, aspect care contribuie la gravitatea faptei;
- d) discriminarea rasială este o formă gravă de discriminare, conform jurisprudenței CEDO în domeniu;
- e) partea reclamată nu a mai fost sancționată anterior de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, astfel amenda minimă prevăzută de lege este suficientă.

74. În final, Colegiul director consideră că măsura constatării și sancționării faptei sesizate este necesară într-o societate democratică în care demnitatea umană este garantată oricărui cetățean, fiind proporțională cu scopul urmărit, acela al protecției demnității umane a persoanelor ce aparțin etniei rome și comunității LGBTQI+ din România.

Concluzii

Colegiul director reiterează faptul că **libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale**. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabile de dezvoltare. Mai mult decât atât, una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare (*a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66*).

„Libertatea e semnul de noblețe al omului, dar, ca orice noblețe, ea implică **responsabilități. Exercițiul libertății fără sentimentul responsabilității, înseamnă condamnarea ei**” (Aznavorian, Hurmuz, Excelența legii, Ed. Semne 2007, pag. 68).

“Immanuel Kant (1724-1804) afirma că demnitatea fiecăruia creează și îndatoriri, cum este cea a respectului necondiționat față de semenii, pentru că umanitatea este sfântă în om. **Ideea de demnitate și corelativul său, de respect, stă la baza egalității oamenilor, a teoriei drepturilor omului, a solidarității umane sau, mai exact, a ideii etico-juridice a drepturilor omului.**” (Moroianu Zlătescu, Irina, Drepturile omului: un sistem în evoluție, Editura I.R.D.O., 2007, pag. 12)

Față de cele de mai sus, în temeiul art.20 alin.(2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția viciului de procedură invocată de partea reclamată;
2. Respinge excepția de litispendență invocată de partea reclamată;
3. **Aspectele sesizate (afirmațiile făcute de către partea reclamată cu privire la persoanele de etnie romă și de orientare sexuală LGBTQI+) intră sub incidența prevederilor art. 2 alin.1, art. 2 alin. 6 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată2;**
4. **Sanționarea domnului .., în calitate de parte reclamată, domiciliat în ..., cu amendă contravențională în valoare de 2.000 lei, potrivit art. 2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;**
5. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Inspectoratului Școlar al Municipiului București.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda contravențională se va plăti la Direcția de Impozite și Taxe Locale a Sectorului 2 București, conform Ordonanței nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 16.09.2020 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru, DIACONU Adrian - Membru, GRAMA Horia - Membru, HALLER István – Membru, LAZĂR Maria – Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr.138 / 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 05.03.2021
Motivată și tehnoredactată C.O./S.M.D.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.